

Tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon
Esimees

29.6.2023

Pascal Canfin

Esimees

Keskonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon

Brüssel

Teema: Arvamus ettepaneku kohta võtta vastu määrus, millega kehtestatakse liidu raamistik süsiniku sidumise sertifitseerimiseks (COM(2022)0672 – C9-0399/2022 – 2022/0394(COD))

Austatud esimees

28. märtsil otsustasid tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni (ITRE) koordinaatorid koostada kirja vormis arvamuse, mille koostaja on esimees, ettepaneku kohta võtta vastu määrus, millega kehtestatakse liidu raamistik süsiniku sidumise sertifitseerimiseks COM(2022)0672; 2022/0394(COD). Vastavalt kodukorra artiklile 57 on ITRE-komisjonile antud jagatud pädevus mitme sätte kohta.

ITRE-komisjon võttis arvamuse vastu 28. juuni 2023. aasta koosolekul.

Käesolevale kirjale on lisatud ITRE-komisjoni muudatusettepanekud, mis palun panna hääletusele raporti projekti hääletamisel Teie komisjonis.

Lugupidamisega

Cristian-Silviu Buşoi

ITRE 1

Põhjendus 3a (uus)

(3a) Tuleks säilitada regulatiivne sidusus HKSi direktiiviga ja taastuvenergia direktiivis sätestatud säästlikkuskriteeriumidega. Integreerimist HKSi direktiiviga tuleks kaaluda pikemas perspektiivis ja seda tuleks teha osana käesoleva määruse läbivaatamisest kooskõlas artikliga 18.

ITRE 2

Põhjendus 4

(4) Liidu sertifitseerimisraamistik aitab arendada liidus süsinikku siduvaid tegevusi, mille tulemuseks on üheselt mõistetav süsiniku netosidumisega seotud kasu ja mille puhul välditakse rohepesu. Süsinikku siduva majandamisega seoses peaks nimetatud sertifitseerimisraamistik soodustama ka selliseid süsinikku siduvaid tegevusi, millel on *ka muude keskkonna- ja majanduslike eesmärkide, näiteks* elurikkuse seisukohast kaasnevad hüved, *et* saavutada liidu looduse taastamise määruses sätestatud looduse taastamise eesmärgid. *Liidu sertifitseerimisraamistik peaks võimaldama sertifitseerida süsinikdioksiidi sidumise toiminguid, kui geoloogiline säilitamine toimub kolmandates riikides, kus on täidetud samaväärsed õiguslikud ja struktuurilised nõuded.* Liidu sertifitseerimisraamistik on ülioluline selleks, et saavutada rahvusvahelistes lepingutes ja liidu õigusaktides liidule seatud kliimamuutuste leevendamise eesmärgid.

ITRE 3

Põhjendus 4a (uus)

(4a) Kuna raamistik toimib vabatahtlikkuse alusel, on tegu katsetapiga, mille jooksul ettevõtjad ja sertifitseerimiskavad suurendavad oma suutlikkust. Selles etapis saadud kogemuste põhjal hinnatakse edasisi poliitikavalikuid. Raamistiku tõhususe parandamiseks peaksid liikmesriigid ja komisjon hõlbustama parimate tavade vahetamist huvitatud avaliku ja erasektori sidusrühmade vahel.

ITRE 4

Põhjendus 4b (uus)

(4b) Liidu sertifitseerimisraamistik soodustab ka teadusuuringuid ja innovatsiooni, rõhutades programmi „Euroopa horisont“ missioonide ja muude programmide rolli süsinikdioksiidi kogumise ja kasutamise tehnoloogiate valdkonnas, eelkõige süsinikdioksiidi sidumise suutlikkusega tehnoloogiaid, võttes arvesse olemasolevaid protsesse ja võimalikke arenguid, et hõlbustada uute tehnoloogiate turulepääsu.

ITRE 5

Põhjendus 4c (uus)

(4c) Sellega seoses peaksid komisjon ja liikmesriigid tegema valdkondadevahelist koostööd, kaasates riiklikud ja piirkondlikud teadusasutused, teadlased, põllumajandustootjad ning väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad.

ITRE 6

Põhjendus 4d (uus)

(4d) Lisaks peaks liidu sertifitseerimisraamistikuga kaasnema rahaline toetus süsinikdioksiidi sidumise algatustele, et tagada selle tööstuslik laiendamine.

ITRE 7

Põhjendus 5a (uus)

(5a) Selleks et vältida süsiniku sattumist atmosfääri toodete kasutamise ja kõrvaldamise ajal, peaks see olema kas keemiliselt seotud viisil, mis vastab ELi heitkogustega kauplemise süsteemi eeskirjadele, sealhulgas CO₂ mineraliseerimise kohta tsemendipõhistes ehitustoodetes, või tuleks seda säilitada mitu aastakümnet jälgitavas pikaajalises tootes, näiteks ehituses kasutatavas raiepuudis. Need tooted võivad säilitada süsinikku aastakümneid pärast valmistamist ja kui neid enam ei kasutata, võib süsiniku üle kanda muusse pikaajalisesse säilitamissüsteemi, nagu bioenergia koos süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamisega (BECCS).

ITRE 8

Põhjendus 5b (uus)

(5b) Euroopa juhtpositsioon on oluline tegur, arendamaks välja stabiilset süsiniku sidumise sertifitseerimisraamistikku ning vajadust täiendavalt hinnata süsiniku püsiva sidumise ja sellega seotud ühikute rolli ELi heitkogustega kauplemise süsteemis. Keskpikkadel ja pikaajalistel CO₂-turgudel, sealhulgas ELi heitkogustega kauplemise süsteemis ja vabatahtlikel turgudel, võiks kasutada süsinikdioksiidi tehnoloogilise sidumise (CDR) kasutuselevõttu. Kuna tehnoloogiad, mis eemaldavad süsinikku atmosfäärist, on olulised ELi kliimaeesmärkide saavutamiseks, tuleks selleks toetada süsinikdioksiidi sidumise tehnoloogiate arendamist ja laiendamist selliste stiimulite kaudu nagu CO₂ heite hinnavahe lepingud.

ITRE 9

Põhjendus 5c (uus)

(5c) Üks süsinikdioksiidi sidumise poliitikaraamistiku oluline element on uute CO₂ transpordi- ja säilitamisvõrkude ja -taristute arendamine ELis, ühendades tööstuslikud heitetekitajad CO₂ säilitamisvõimsusega, et saavutada CO₂ heite vähendamine raskesti vähendatavates sektorites ning süsinikdioksiidi sidumine seoses süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamisega bioenergia tootmisel (BECCS) ja CO₂ kogumisega otse atmosfäärist (DAC).

ITRE 10

Põhjendus 5d (uus)

- (5d) *Pikaajaline CO₂ sidumine, olenemata sellest, kas see on püsiv või ajutine, aitab kaasa kliimaeesmärkide saavutamisele, kuid selle suhtes kehtivad erinevad tingimused. Süsinikdioksiidi ajutise sidumise suhtes tuleks kohaldada rangemaid tingimusi, nagu seire-, aegumis- ja vastutusnõuded.*

ITRE 11

Põhjendus 5e (uus)

- (5e) *Lisaks kaardistab komisjon mere- ja mageveeökosüsteeme, et kasutada ära teadusuuringuid ja innovatsiooni ning CO₂ sidumiseks kvalifitseeruvate tavade ja protsesside mitmekesistamist, jälgib ja hindab pidevalt võimalust lisada käesoleva määruse raamistikku sinine süsiniku sidumine ja säilitamine, edendab uut tööstuslikku väärtusahelat süsiniku kestlikuks kogumiseks, ringlussevõtuks, transpordiks ja säilitamiseks ning abistab ranniku- ja saarepiirkondi kliimaeesmärkide saavutamiseks vajalike vahenditega.*

ITRE 12

Põhjendus 5f (uus)

- (5f) *Süsinikdioksiidi sidumise sertifitseerimise raamistik peaks tagama ka vajaliku paindlikkuse, et võtta arvesse piirkondlikke, tehnilisi, struktuurilisi ja geofüüsikalisi iseärasusi, pidades silmas liikmesriikide ja nende piirkondade tootmissüsteemide erinevaid tingimusi.*

ITRE 13

Põhjendus 5g (uus)

- (5g) *Selleks et hõlbustada uue tööstusliku väärtusahela loomist süsinikdioksiidi säästvaks kogumiseks ja ringlussevõtuks ning uute tehnoloogiate laiendamist selles valdkonnas, peaksid süsinikdioksiidi sidumise sertifitseerimise raamistikuga kaasnema algatused, mis stimuleerivad uue ja piisava CO₂ transpordi- ja säilitamisvõrgu taristu arendamist.*

ITRE 14

Põhjendus 7

- (7) Süsinikku siduv tegevus peaks andma süsiniku netosidumisega seotud kasu, mis näitab, et tegevusel on kliimale positiivne mõju. Süsiniku netosidumisega seotud kasu tuleks arvutada kahes etapis. Esiteks peaksid käitajad arvutama süsiniku täiendava sidumise, mis on saavutatud süsinikku siduva tegevuse tulemusel võrreldes lähtetasemega. Eelistada tuleks standardlähetatset, mis kajastab võrreldavate tegevuste tavapärasest toimet sarnastes sotsiaalsetes, majanduslikes, keskkonna- ja tehnoloogilistes tingimustes ning geograafilistes asukohtades, sest niiviisi tagatakse objektiivsus, vähendatakse nõuete täitmisega seotud ja muid halduskulusid ning tunnustatakse positiivselt esmategutsejaid, kes juba viivad ellu süsinikku siduvat tegevust. Süsinikku siduva majandamise kontekstis tuleks edendada olemasoleva digitehnoloogia,

sealhulgas elektrooniliste andmebaaside ja geoinfosüsteemide, kaugseire, tehisintellekti ja masinõppe, samuti elektrooniliste kaartide kasutamist, et vähendada lähtetasemete määramise ning süsinikku siduvate tegevuste seire kulusid. Kui aga sellist standardlähtetaset ei ole võimalik määrata, võib kasutada projektipõhist lähtetaset, mis põhineb käitaja individuaalsetel tulemustel. Selleks et kajastada sotsiaalsel, majanduslikku, keskkonnaalast ja tehnoloogia arengut ning ergutada kestvaid püüdlusi, mis oleksid kooskõlas Pariisi kokkuleppega, **peaks komisjon lähtetasemed korrapäraselt läbi vaatama ja neid vähemalt iga kümne aasta tagant ajakohastama. Vabatahtlike projektide lähtetasemed peaksid olema kooskõlas kasvuhoonegaaside riiklikes inventuurides ning põllumajandus- ja maakasutusstatistikas kasutatavate seire- ja vastavussüsteemidega.**

ITRE 15

Põhjendus 13

- (13) Atmosfääris sisalduv ja biogeenne süsinik, mis on kogutud ja säilitatud süsinikku siduva tegevuse teel, võib looduslikel ja inimtekkelistel põhjustel tagasi atmosfääri vabaneda. Seetõttu peaksid käitajad võtma selle riski maandamiseks kõik asjakohased ennetusmeetmed ja nõuetekohaselt jälgima, et süsinikku säilitatakse kogu seireperioodil, mis on asjaomase süsinikku siduva tegevuse jaoks ette nähtud. Sertifitseeritud süsinikusidumise kehtivus peaks sõltuma süsiniku säilitamise eeldatavast kestusest ja asjaomase süsinikku siduva tegevusega seostatavatest süsiniku vabanemise riskidest. Tegevus, mille tulemusel säilitatakse süsinik geoloogilistes formatsioonides **või süsiniku mineraliseerumise kaudu**, annab piisava kindluse, et süsinik on säilitatud väga pika ajaks, s.o mitmeks sajandiks, ja seega võib seda pidada süsiniku püsivaks säilitamiseks. Süsinikku siduva majandamise või toodetes süsiniku säilitamise puhul esineb suurem risk, et süsinik lastakse tahtlikult või tahtmatult tagasi atmosfääri. Selle riski arvessevõtmiseks **peaks** süsinikku siduva majandamise ja toodetes süsiniku säilitamise teel saavutatud sertifitseeritud **süsinikusidumise seireperiood hõlmama kogu tegevuse kestust või toote kasutusaega, sealhulgas tegevuse lõppu või toote kasutusaaja lõppu, ning nende sertifitseeritud süsinikusalduse kehtivusaeg peaks vastama** asjaomase seireperioodi lõpule. Pärast seda tuleks eeldada, et süsinik on tagasi atmosfääri vabanenud, välja arvatud juhul, kui käitaja tõendab katkematu seire abil, et süsinikku säilitatakse jätkuvalt.

ITRE 16

Põhjendus 15

- (15) Süsinikku siduvatel tegevustel on suur potentsiaal pakkuda **keskkonnaalase ja majandusliku** kestlikkuse seisukohast kõigile kasulikke lahendusi, isegi kui kompromisse ei saa välistada. Seepärast on asjakohane kehtestada kestlikkuse miinimumnõuded tagamaks, et süsinikku siduv tegevus avaldaks kestlikkuseesmärkidele, s.o kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise, elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine, vee ja mereressursside kestlik kasutamise ja kaitse, üleminek ringmajandusele, **toiduga kindlustatus**, saastuse vältimine ja tõrje, **põllumajanduse tootlikkus, põllumajandustootjate sissetulek ja põllumajandusliku tootmise turvalisus**, neutraalset mõju või pakuks neid toetavaid

kaasnevaid hüvesid. Need kestlikkusnõuded peaksid asjakohasel juhul ja kohalikke tingimusi arvesse võttes tuginema komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2021/2139¹ sätestatud tehnilistele sõelumiskriteeriumidele, mille alusel otsustatakse, kas metsa majandamine ja CO₂ püsiv maapõues säilitamine vastavad olulise kahju ärahoidmise põhimõttele, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001² artiklis 29 metsa ja põllumajandusliku biomassi tooraine suhtes sätestatud säästlikkuse kriteeriumidele. Tavasid, mis avaldavad elurikkusele **negatiivset mõju ja millel on kahjulik ökoloogiline** mõju, näiteks monokultuursete metsaistanduste kasvatamine, ei tohiks sertifitseerimisel arvesse võtta. **Rahaliste vahendite puhul tuleks seada esikohale tehnoloogiad, mis ei too kaasa põhjendamatu loodusvarade kasutamist ega avalda selget negatiivset mõju elurikkusele.**

ITRE 17

Põhjendus 15a (uus)

(15a) Süsinikdioksiidi sidumise hindamine peaks hõlmama mõju kohalikule kogukonnale, pidades silmas sotsiaalset kestlikkust. Hindamisnäitajad peaksid hõlmama töökohtade loomist, traditsioonide austamise ja innovatsiooni vahelist tasakaalu ning loodusvarade ülekasutamist kohaliku kogukonna poolt.

ITRE 18

Põhjendus 16

(16) Majandamistavad, millega seotakse atmosfäärist CO₂, aitavad saavutada kliimaneutraalsuse eesmärki ja nende eest tuleks pakkuda tasu kas ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) või muude avaliku või erasektori algatuste kaudu, **nagu näiteks kestlik erasektori rahastamine, tarneahela osaliste vahelised lepingulised kokkulepped, vabatahtlikud CO₂ turud ja toodetel esitatavad väited.** Eelkõige tuleks käesolevas määruses võtta arvesse majandamistavasid, millele on osutatud kestlike süsinikuringeid käsitlevas teatises³.

ITRE 19

Põhjendus 17

(17) Käitajad või käitajarühmad võivad teatada kaasnevatest hüvedest, mis aitavad saavutada **keskkonna-, majandus- ja** kestlikkuseesmärke rohkem kui oleks võimalik vaid

¹ Komisjoni 4. juuni 2021. aasta delegeeritud määrus (EL) 2021/2139, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2020/852, kehtestades tehnilised sõelumiskriteeriumid, millega määratakse kindlaks, millistel tingimustel võib majandustegevust pidada kliimamuutuste leevendamisele või nendega kohanemisele oluliselt kaasa aitavaks, ja mille alusel otsustatakse, ega see majandustegevus ei kahjusta oluliselt muid keskkonnaesmärke (ELT L 442, 9.12.2021, lk 1).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

³ Komisjoni teatis „Kestlikud süsinikuringed“ (COM (2021) 800).

kestlikkuse miinimumnõudeid täites. Selleks peaks nende aruandlus vastama komisjoni välja töötatud sertifitseerimismeetoditele, mis on kohandatud erinevatele süsinikku siduvatele tegevustele. Sertifitseerimismeetodid peaksid nii palju kui võimalik andma stiimuli luua elurikkusega seotud kaasnevaid hüvesid, mis *lähevad kaugemale keskkonna-, majandus- ja kestlikkuse miinimumnõuetest*. Need täiendavad kaasnevad hüved suurendavad *tõenäoliselt* sertifitseeritud seotud süsiniku majanduslikku väärtust ja *võivad tuua käitajatele kaasa suurema* tulu. Neil kaalutlustel on asjakohane, et komisjon peaks esmatahtsaks kohandatud sertifitseerimismeetodite väljatöötamist selliste süsinikku siduvate majandamistegevuste jaoks, mis toovad elurikkuse seisukohast märkimisväärseid kaasnevaid hüvesid. *CO₂ heite arvestuskavad võivad olla uus sissetulekuallikas, kuid see on tõenäoliselt ka lisakulude allikas (nt aruandluse, modelleerimise, raamatupidamise, sertifitseerimise, mullaproovide võtmise kulud). Süsiniku sidumise taseme tõstmiseks rakendatavad meetmed võivad mõjutada ka põllumajandusettevõtte tootlikkust ja põllumajanduskulusid. Seepärast on oluline tagada, et selline sertifitseerimissüsteem kujutaks endast pikaajalist positiivset ärimudelit süsinikukonverteerijate jaoks.*

ITRE 20

Põhjendus 17a (uus)

(17a) Süsinikdioksiidi sidumise sertifitseerimine peaks tagama õiguskindluse ning vastama era- ja avaliku sektori ettevõtjate ja investorite (nii CO₂-heite tekitajad kui ka konverteerijad) ja kohalike ametiasutuste vajadustele, kes soovivad täita oma ELi või riiklikke regulatiivseid nõudeid või vabatahtlikke eesmärged ja väiteid. ITRE 21

Põhjendus 18

(18) On asjakohane töötada erinevate süsinikku siduvate tegevuste jaoks välja üksikasjalikud sertifitseerimismeetodid, et kohaldada käesolevas määruses sätestatud kvaliteedikriteeriume ühtlustatud, kontrollitaval ja võrreldaval viisil. Need meetodid peaksid tagama süsinikku siduvast tegevusest tuleneva süsiniku netosidumisega seotud kasu usaldusväärse ja läbipaistva sertifitseerimise, mille puhul välditakse käitajatele või käitajarühmadele, eelkõige väikepõllumajandustootjatele, metsaomanikele *ning väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd)* ebaproportsionaalse halduskoormuse tekitamist. Selleks tuleks komisjonile anda õigus täiendada käesolevat määrust delegeeritud õigusaktidega, millega kehtestatakse erinevate süsinikku siduvate tegevuste jaoks üksikasjalikud sertifitseerimismeetodid. Need meetodid tuleks välja töötada tihedas koostöös süsiniku sidumise eksperdirühma ja kõigi teiste huvitatud osalejatega. Meetodid peavad põhinema parimatel kättesaadavatel teaduslikel tõenditel, tuginema süsiniku sidumise sertifitseerimise valdkonnas olemasolevatele avaliku ja erasektori süsteemidele ja meetoditele ning neis tuleks arvesse võtta kõiki asjakohaseid liikmesriikide ja liidu tasandil vastu võetud standardeid ja eeskirju.

ITRE 22

Põhjendus 20

(20) Selleks et kliimamuutuste leevendamise meetmeid saaks kulutõhusalt rakendada ja et tagada maavaldaajate osalemine süsinikku siduvas majandamises, on väga tähtis varustada nad paremate teadmiste, vahendite ja meetoditega süsiniku sidumise

paremaks hindamiseks ja optimeerimiseks. See on eriti oluline liidu väikepõllumajandustootjate, metsaomanike ja **VKEde** jaoks, kel sageli puudub oskusteave ja asjatundlikkus, mida on vaja süsinikku siduvate tegevuste elluviimiseks ning nõutavate kvaliteedikriteeriumide ja nendega seotud sertifitseerimismeetodite järgimiseks. Seepärast on asjakohane nõuda, et tootjaorganisatsioonid hõlbustaksid asjakohaste nõustamisteenuste osutamist, et anda oma liikmetele tehnilist nõu. Ühise põllumajanduspoliitika ja riikliku riigiabiga saab rahaliselt toetada põllumajandustootjatele ja metsamajandajatele mõeldud nõustamisteenuseid, teadmiste vahetamist, koolitusi, teavitusmeetmeid ja interaktiivseid innovatsiooniprojekte.

ITRE 23

Põhjendus 20a (uus)

(20a) Lisaks peaksid liikmesriigid, piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused, keda abistab komisjon, looma kohalikud nõuandekeskused, mille ülesanne on tagada lihtne juurdepääs tehnilistele suunistele ja teabele käesoleva määrusega kehtestatud sertifitseerimissüsteemi kohta, kaasates ühistuid või muid põllumajandustootjate ühendusi. Samuti peaks neil keskustel olema võimalik teavitada süsiniku sidumise eelistest ja toetada kestlikke tavasid, sealhulgas digilahenduste kasutamist, edendades samal ajal elurikkust ja looduse taastamist. Nad aitavad kaasa kestlikkusega seotud oskuste arendamisele sihtkogukondades, sealhulgas koolitus- ja haridusprogrammide kaudu ning edendades vastastikust õppimist süsinikku siduva majandamise tavade kohta näidispõllumajandusettevõtete kaudu.

ITRE 24

Põhjendus 20b (uus)

(20b) Põllumajanduses ja metsanduses kasutatavad nõuandeteenused, näiteks põllumajanduse teadmus- ja innovatsioonisüsteem (AKIS) aitavad laiemate teadmiste ja teabega samuti toetada kestlikke tavasid, mis suurendavad süsiniku sidumist, edendades samal ajal bioloogilist mitmekesisust ja looduse taastamist, ning tagavad lihtsa juurdepääsu sellele teabele, sealhulgas vajaduse korral digilahenduste abil. AKIS loob ka teadmiste jagamise digiplatvormi, mis pakub maahaldajatele tehnilist nõu ja annab liikmesriikidele tagasisidet.

ITRE 25

Põhjendus 20c (uus)

(20c) Komisjon toetab ka suutlikkuse suurendamist liikmesriikides asjakohaste investeeringute kaudu koolitus- ja haridusprogrammidesse, sealhulgas võimalike avaliku ja erasektori sidusrühmade ja nende töötajate jaoks. Sellise toetuse puhul võetakse arvesse ka liikmesriikide ja piirkondade erinevaid olusid, tehes muu hulgas kindlaks erinevate eripäradega kõige kokkusobivamad tegevused.

ITRE 26

Põhjendus 20d (uus)

(20d) Sertifitseeritud süsinikusidumisühikuid ei tohi arvestada topelt. Süsinikdioksiidi eemaldamise sertifikaadi kehtivuse lõppemisel tuleks vastavad süsinikusidumisühikud kas kehtetuks tunnistada ja maha arvata või asendada samaväärse koguse süsinikusidumisühikutega. Läbipaistvuse ja jälgitavuse tagamiseks peaks liidu register säilitama andmed süsinikusidumisühiku kõigi varasemate ja praeguste omanike ja kasutajate kohta.

ITRE 27

Põhjendus 23

(23) Käitajad peaksid kasutama sertifitseerimissüsteeme, et tõendada käesoleva määruse järgimist. Seepärast peaksid sertifitseerimissüsteemid põhinema usaldusväärsetel ja läbipaistvatel eeskirjadel ja menetlustel ning tagama täpsuse, usaldusväärsuse, terviklikkuse ja päritolu salgamise vääramise ning kaitse käitajate esitatava teabe ja andmetega seotud pettuse eest. Samuti peaksid need tagama tõendatud süsinikusidumisühikute õige arvestuse, eelkõige vältides topeltarvestust. Selleks tuleks komisjonile anda õigus võtta vastu rakendusakte, sealhulgas sertifitseerimissüsteemides kohaldatavad asjakohased usaldusväärsust, läbipaistvust, arvestust ja sõltumatut auditit käsitlevad standardid, et tagada käitajate ja sertifitseerimissüsteemide suhtes kohaldatavate eeskirjadega seoses vajalik õiguskindlus. Et sertifitseerimisprotsess oleks kulutõhus, peaks kõnealuste ühtlustatud tehniliste sertifitseerimiseeskirjade eesmärk olema ka vähendada käitajate või käitajarühmade, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde), sealhulgas väikepõllumajandustootjate ja -metsamajandajate tarbetut halduskoormust, **töötades muu hulgas välja standarditud hinnangud eri tehnoloogialahenduste, sealhulgas BECCSi jaoks, ilma et see kahjustaks süsiniku sidumise kvaliteeti. Liikmesriigid peaksid rakendama sertifitseerimismenetluse haldamise eest vastutavatele isikutele asjakohaseid koolitus- ja tugistruktuure, mis võivad aidata tagada, et neil on protsessi tõhusaks juhtimiseks vajalikud teadmised ja oskused. Lisaks peaksid avaliku sektori asutused edendama selliste tehnoloogiate kasutuselevõttu, mis võivad suurendada seire, aruandluse ja kontrolli täpsust, vähendades samal ajal aja jooksul tekkivaid kulusid.**

ITRE 28

Põhjendus 26

(26) **Sertifitseerimissüsteemid registreerivad sertifitseeritud süsiniku sidumise avalikes registrites**, et tagada süsiniku sidumise sertifikaatide läbipaistvus ja täielik jälgitavus ning vältida pettuse ja topeltarvestuse riski. Pettusega võib tegemist olla juhul, kui sama süsinikku siduva tegevuse kohta antakse välja rohkem kui üks sertifikaat, sest tegevus on registreeritud kahe eri sertifitseerimissüsteemi alusel või samas süsteemis kaks korda. Pettus võib esineda ka siis, kui sama sertifikaati kasutatakse mitu korda, et esitada süsinikku siduva tegevuse või süsinikusidumisühiku alusel sama väide. **Sertifitseerimissüsteem peaks andma komisjonile kogu teabe, mis tuleb säilitada ja teha liidu registris elektroonilisel kujul üldsusele kättesaadavaks. Selles teabes sisalduvad** süsiniku sidumise sertifitseerimise protsessi tulemusena koostatud dokumendid, sealhulgas sertifitseerimis- ja uuestisertifitseerimisauditi aruannete kokkuvõtted, sertifikaadid ja ajakohastatud sertifikaadid, ning need tuleks teha elektroonilisel kujul üldsusele kättesaadavaks. **Registris** tuleks samuti registreerida

sertifitseeritud süsinikusidumisühikud, mis vastavad liidu kvaliteedikriteeriumidele. Selleks et tagada ühtsel turul võrdsed tingimused, tuleks komisjonile anda õigus võtta vastu rakenduseeskirjad, milles sätestatakse **registri** toimimise standardid ja tehnilised eeskirjad **kooskõlas tulevase Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega, millega kehtestatakse meetmed avaliku sektori koostalitlusvõime kõrge taseme tagamiseks kogu liidus (koostalitlusvõime Euroopa õigusakt)**⁴.

ITRE 29

Põhjendus 30

- (30) Komisjon peaks käesoleva määruse rakendamise läbi vaatama kolme aasta möödumisel pärast määruse jõustumist ja seejärel hiljemalt kuue kuu möödumisel pärast Pariisi kokkuleppe artikli 14 alusel tehtud ülemaailmset kokkuvõtet. Nende läbivaatamiste käigus tuleks arvesse võtta liidu õigusaktidega seotud asjakohaseid suundumusi, tehnoloogia ja teaduse arengut, turuarengut süsiniku sidumise valdkonnas **ning asjakohaseid keskkonna- ja majanduseesmärke, nagu** toiduga kindlustatust, sealhulgas toidu kättesaadavust ja taskukohasust, ning Pariisi kokkuleppe kohase ülemaailmse kokkuvõtte tulemusi.

ITRE 30

Artikkel 2 – lõige 1 – punkt a

- a) „süsiniku sidumine“ – atmosfääris sisalduva või biogeense süsiniku säilitamine geoloogilistes süsinikutalletajates, biogeensetes süsinikutalletajates, kauakestvates toodetes ja materjalides ning merekeskkonnas ;

ITRE 31

Artikkel 2 – lõige 1 – punkt b

- b) „süsinikku siduv tegevus“ – üks või mitu käitaja rakendatavat tava või protsessi, mille tulemus on süsiniku **ajutine või** püsiv säilitamine, süsiniku suurem kogumine biogeenses süsinikutalletajas või biogeense süsiniku säilitamine kauakestvates toodetes või materjalides;

ITRE 32

Artikkel 2 – lõige 1 – punkt f a (uus)

- fa) „süsiniku ajutine säilitamine“ – süsinikku siduv tegevus, millega tavatingimustes ja asjakohaseid majandamistavasid kasutades säilitatakse atmosfääris sisalduvat või biogeenset süsinikku piiratud, jälgitava, jätkuva ja prognoositava ajavahemiku jooksul, näiteks süsinikku siduv majandamine, süsiniku säilitamine toodetes, bioenergia tootmine koos CO₂ kogumise ja säilitamisega ning CO₂ kogumine otse atmosfäärist ja selle säilitamine;

⁴ Ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse meetmed avaliku sektori koostalitlusvõime kõrge taseme tagamiseks kogu liidus (koostalitleva Euroopa määrus) COM(2022) 720 final 2022/0379 (COD).

ITRE 33

Artikkel 2 – lõige 1 – punkt g

- g) „süsiniku püsiv säilitamine“ – süsinikku siduv tegevus, millega tavatingimustes ja asjakohaseid majandamistavasid kasutades säilitatakse atmosfääris sisalduvat või biogeenset süsinikku mitu sajandit, *näiteks geoloogilise säilitamise ja süsiniku mineraliseerimise kaudu geoloogilistes süsinikutalletajates, vastavalt direktiivis 2009/31/EÜ⁵ sätestatud reeglitele;*

ITRE 34

Artikkel 2 – lõige 1 – punkt h

- h) „süsinikku siduv majandamine“ – süsinikku siduv tegevus, mis on seotud maa *või rannikualade* majandamisega ja mille tulemusel suureneb süsiniku säilitamine elavas biomassis, surnud orgaanilises aines ja mullas, sest suurendatakse süsiniku kogumist *ja see võib vähendada ka süsiniku eraldumist, näiteks turbaalade taassoostamise puhul;*

ITRE 35

Artikkel 2 – lõige 1 – punkt p

- p) „biogeense süsinikuheite vähendamine“ – biogeensest süsinikutalletajast atmosfääri vabaneva süsinikuheite vähendamine.

ITRE 36

Artikkel 4 – lõige 1 – punkt c

- c) GHG_{suurenemine} on süsinikku siduva tegevuse elluviimisest tuleneva otsese ja kaudse kasvuhoonegaaside heite⁵ suurenemine.

ITRE 37

Artikkel 6 – pealkiri

■ Säilitamine

ITRE 38

Artikkel 6 – lõige 1

1. ■ Süsinikku siduva *tegevusega tagatakse* süsiniku *ajutine või püsiv* säilitamine.

ITRE 39

Artikkel 6 – lõige 2 – punkt a

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/31/EÜ, 23. aprill 2009, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ ja direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006.

- a) *sertifitseerimisasutus teostab nende üle korrapärast seiret kooskõlas artikliga 9 ja nad maandavad seireperioodil esinevat säilitatud süsiniku vabanemise riski;*

ITRE 40

Artikkel 6 - lõige 3

3. Süsinikku *ajutiselt siduva tegevuse* korral loetakse ■ säilitatud süsinik seireperioodi lõpus atmosfääri vabanenuks.

ITRE 41

Artikkel 7 – lõige 1

1. Süsinikku siduval tegevusel peab olema *vähemalt* neutraalne mõju kõigile järgmistele kestlikkuseesmärkidele või ■ pakkuma *positiivseid* kaasnevaid hüvesid *ühele või mitmele järgmistest kestlikkuseesmärkidest*:

ITRE 42

Artikkel 7 – lõige 1 – punkt f a (uus)

- fa) põllumajanduse tootlikkus ja toiduga kindlustatus;*

ITRE 43

Artikkel 7 – lõige 1 – punkt f b (uus)

- fb) mõju kohalikule kogukonnale.*

ITRE 44

Artikkel 8 – lõige 2

2. Komisjonil on kooskõlas artikliga 16 õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et kehtestada lõikes 1 osutatud tehnilised sertifitseerimismeetodid tegevuste jaoks, mis on seotud süsiniku püsiva säilitamisega, süsinikku siduva majandamisega ja süsiniku säilitamisega toodetes. Need sertifitseerimismeetodid hõlmavad vähemalt I lisas esitatud elemente. *Iga delegeeritud õigusakti eelnõu kohta koostab komisjon põhjaliku mõjuhinnangu, mis hõlmab kogu vajalikku teaduslikku pädevust, ning selle lõpptulemused avalikustatakse asjaomase delegeeritud õigusakti vastuvõtmise ajal.*

ITRE 45

Artikkel 8 – lõige 3 – punkt b

- b) eesmärk viia miinimumini käitajate, eelkõige süsinikku siduva majandamisega tegelevate väikekäitajate *ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate* halduskoormus, *kahjustamata seejuures süsiniku sidumise kvaliteeti või kaasnevaid hüvesid;*

ITRE 46

Artikkel 8 – lõige 3 – punkt d a (uus)

da) asjakohased tehnoloogilised arengud ja innovatsioon selles valdkonnas.

ITRE 47

Artikkel 8 – lõige 3 a (uus)

3a. Komisjon teeb sertifitseerimismeetodid üldsusele kättesaadavaks.

ITRE 48

Artikkel 12 – lõige 1

1 *Komisjon loob artikli 9 kohaselt sertifitseeritud süsinikdioksiidi sidumise ja süsinikusidumisühikute avaliku liidu registri ja haldab seda. Iga sertifitseerimissüsteem annab liidu registrile aru artikli 9 kohaselt sertifitseeritud süsinikdioksiidi sidumise ja süsinikusidumisühikute kohta. Selles registris kasutatakse automaatsüsteeme, sealhulgas elektroonilisi vorme.*

ITRE 49

Artikkel 18 – lõige 1

1. Käesoleva määruse kõiki aspekte vaadatakse korrapäraselt läbi, võttes arvesse liidu õigusega seotud asjakohaseid suundumusi, ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkulepet, tehnoloogia ja teaduse arengut, turuarengut süsiniku sidumise valdkonnas, *liidu, riiklikku ja piirkondlikku* toiduga kindlustatust ning süsinikdioksiidi sidumise mõju mõjutatud kohalikele kogukondadele.

ITRE 50

Artikkel 18 – lõige 2

2. Kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist ja hiljemalt 2028. aasta lõpuks ning seejärel kuue kuu jooksul pärast iga Pariisi kokkuleppe artikli 14 alusel kokku lepitud ülemaailmse kokkuvõtte tulemusi esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva määruse rakendamise kohta, *sealhulgas hinnangu võimaliku integreerimise kohta HKS-i direktiiviga. Aruandele võib vajaduse korral lisada seadusandliku ettepaneku käesoleva määruse muutmiseks.*